

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Energeetika- ja keskkonnaminister
määrus
algtekst-terviktekst
25.07.2025
Hetkel kehtiv
RT I, 22.07.2025, 7

Kiirgustegevuse ohuastme määramise kord

Vastu võetud 18.07.2025 nr 40

Määrus kehtestatakse [kiirgusseaduse](#) § 34 lõike 3 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesolev määrus sätestab:

- 1) kiirgustegevuse ohuastme määramise korra;
- 2) radioaktiivsete kiirgusallikate ja elektriikiirgusseadmete kategooriad;
- 3) kiirgustegevuse riskide hindamise korra.

(2) Käesolevat määrus ei kohaldata tuumamaterjalile, radioaktiivsete jäätmete käitlemisele, radioaktiivsete kiirgusallikate ja jäätmete veole.

§ 2. Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) deterministlik efekt – kiirgusefekt, millel on üldjuhul lätidoos, mille ületamise puhul kahjustuse raskus suureneb doosi suurenemisel;
- 2) ohutuskultuur – asutuse ja inimeste ühine arusaam ja hoiakud, mis rõhutavad kiirguskaitse ja -ohutuse olulisust;
- 3) taristu – kiirgustegevuse tegija füüsiline infrastruktuur, mis hõlmab püsivaid ehitisi, tehnosüsteeme ning varjestus- ja ohutussüsteeme, mis tagavad kiirgusallikate ohutu ja turvalise kasutamise.

2. peatükk Kiirgusallikate kategooriad

§ 3. Radioaktiivsete kiirgusallikate kategooriad

(1) Radioaktiivse kiirgusallika kategooria määramine oleneb radionukliidi aktiivsusest ja potentsiaalset kutsuda esile inimesel deterministlikest efektidest põhjustatud kahjustusi.

(2) Radionukliidide potentsiaali määramiseks kasutatakse jagatist A/D , kus:

A on kiirgusallikas sisalduva radionukliidi aktiivsus (ühikutes TBq);

D on sellele radionukliidile vastav aktiivsus (ühikutes TBq), mis tooks esile deterministlikest efektidest põhjustatud kahjustuse, kui ei rakendata sobivaid kaitsemeetmeid.

(3) Kui kiirgusallikas sisaldab mitut radionukliidi, arvutatakse esmalt A/D jagatis iga radionukliidi kohta eraldi ning seejärel summeeritakse A/D väärtused:

$$\sum_{i=1}^n \frac{A_i}{D_i} = \frac{A_1}{D_1} + \frac{A_2}{D_2} + \dots + \frac{A_n}{D_n}$$

(4) Kui üks kiirgusallikas sisaldab mitut sama radionukliidi, summeeritakse radionukliidi aktiivsused, mis seejärel jagatakse D -väärtusega:

$$\frac{\sum_{j=1}^n A_j}{D} = \frac{A_1 + A_2 + \dots + A_j}{D}$$

(5) Erinevate radionukliidide deterministlikest efektidest põhjustatud kahjustuste D-väärtused on sätestatud lisas 1.

(6) Radioaktiivsete kiirgusallikate kategooriad on järgmised:

- 1) RAD1, $A/D \geq 1000$ AD;
- 2) RAD2, $1000 > A/D \geq 10$;
- 3) RAD3, $10 > A/D \geq 1$;
- 4) RAD4, $1 > A/D \geq 0,01$;
- 5) RAD5, $0,01 > A/D$.

§ 4. Elektriikiirgusseadmete kategooriad

(1) Elektriikiirgusseadme kategooria määramine oleneb seadme maksimaalsest rakendatavast röntgentoru pingest või emiteeritud ioniseeriva kiirguse energia hulgast.

(2) Elektriikiirgusseadmete kategooriad on järgmised:

- 1) EL1: seadme maksimaalne röntgentoru pinge on > 300 kV või kiirendi osakeste või footonite $E > 6$ MeV;
- 2) EL2: 90 kV $<$ seadme maksimaalne röntgentoru pinge ≤ 300 kV või kiirendi osakeste või footonite 1 MeV $< E \leq 6$ MeV;
- 3) EL3: 50 kV $<$ seadme maksimaalne röntgentoru pinge ≤ 90 kV;
- 4) EL4: seadme maksimaalne röntgentoru pinge on ≤ 50 kV.

3. peatükk

Kiirgustegevuse riskide hindamine ja ohuastme määramine

§ 5. Riskitaseme määramine

(1) Kiirgustegevuse riskitaseme määramisel võetakse arvesse:

- 1) kiirgusallikate arv ja andmed;
- 2) kiirgustöötajatele ja elanikele põhjustatavat potentsiaalset kiirgusdoosi nii töötingimustes kui ka avarii- ja püsikiirguse olukorras;
- 3) oluliste tegurite esinemise tõenäosust ja sündmuse tagajärgede tõsidust.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud tegurid on:

- 1) taristu, rajatise/kiirgustegevuse asukoharuumi disain, kiirgusallikate füüsilise kaitse tagamine;
- 2) kiirgusallika turvameetmed ja kiirgusallika väärkasutamise oht;
- 3) kiirgustöötajate kompetentsus (pädevus ja koolitus);
- 4) kiirgusallika ohutustamine;
- 5) kiirgusohutusmeetmed;
- 6) organisatsiooni ohutuskultuur;
- 7) mittekavandatud juhtumite, intsidentide ja avariide esinemise tõenäosus ning varasemate sarnaste juhtumite esinemine;
- 8) muud asjaolud.

(3) Riskitaseme hindamise skaala on järgmine:

- 1) kõrge risk – 1 punkt;
- 2) mõõdukas risk – 2 punkti;
- 3) madal risk – 3 punkti.

§ 6. Kiirgustegevuse ohuastme määramine

(1) Kiirgustegevuse ohuastme määramisel võetakse arvesse kasutatava kiirgusallika kategooriat ja vastavat kiirgusallikat kasutava kiirgustegevuse riskihinnangut.

(2) Kiirgustegevuse ohuastme määramise etapid on:

- 1) kiirgusallika kategooria määramine füüsikaliste parameetrite järgi;
- 2) kiirgustegevuse riskihinnang kiirgusallikaga seotud tegevuste riskide põhjal;
- 3) kiirgustegevuse ohuastme määramine esimese ja teise etapi tulemuste järgi.

(3) Kiirgustegevuse ohuastme määramise alused radioaktiivsete kiirgusallikate kasutamisel on sätestatud lisas 2.

(4) Kui väga väikese ohuastmega kiirgustegevuses kasutatakse või hoitakse rohkem kui kümnet kiirgusallikat, tõstetakse kiirgustegevuse ohuastet ühe ohuastme võrra.

(5) Kiirgustegevuse ohuastme määramise alused elektriikiirgusseadme kasutamisel on sätestatud lisas 3.

Andres Sutt

Energeetika- ja keskkonnaminister

Kristi Klaas

Rohereformi asekanstler kantsleri ülesannetes

[Lisa 1](#) Radionukliidide D-väärtused

[Lisa 2](#) Kiirgustegevuse ohuastme määramine radioaktiivsete allikate kasutamisel

[Lisa 3](#) Kiirgustegevuse ohuastme määramine elektriirgusseadmete kasutamisel